

Datum van inontvangstneming : 06/02/2014

Zaak C-672/13

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

17 december 2013

Verwijzende rechter:

Fővárosi Törvényszék (Hongarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

30 juli 2013

Verzoekende partij:

OTP Bank

Verwerende partijen:

Magyar Állam

Magyar Államkinestár

In het geding tussen OTP Bank Nyrt., gevestigd te Boedapest (omissis), verzoekster, en de Magyar Állam (Hongaarse Staat) (omissis), verweerder, en de Magyar Államkincstár (Hongaarse Schatkist) (omissis), verweerster, wijst de Fővárosi Törvényszék (stedelijke rechtbank van Boedapest) de hiernavolgende

Beslissing

De Fővárosi Törvényszék schorst de behandeling van de zaak en verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing.

De Fővárosi Törvényszék stelt het Hof de volgende prejudiciële vragen:

- 1) Is bij een overheidsgarantie die vóór de toetreding van Hongarije tot de Europese Unie is verleend bij regeringsbesluit nr. 12/2001 van 31 januari 2001, sprake van staatssteun, en zo ja, is deze verenigbaar met de interne markt?
- 2) Hoe kan op grond van het gemeenschapsrecht een mogelijke aantasting van de belangen van de betrokkenen ongedaan worden gemaakt indien de bij dat besluit verleende overheidsgarantie niet verenigbaar is met de interne markt?

(omissis) [nationale procesrechtelijke aspecten]

Motivering

Op grond van de bevoegdheden die zijn toegekend bij wet [CXXV van 1999] betreffende de begroting van de Republiek Hongarije voor 2000 [a Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetéséről szóló 1999. évi CXXV. törvény] en wet [CXXXI van 2000] betreffende de begroting van de Republiek Hongarije voor 2001 en 2002 [a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. év költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXI törvény], en in overeenstemming met de beschikbare financiële middelen heeft de regering in regeringsbesluit nr. 12/2001 van 31 januari 2001 [a 12/2001. (I.31.) Kormányrendelet] een regeling voor woonsubsidies vastgesteld om te voorzien in de woningnood voor echtparen, jonge families met meerdere kinderen en andere personen die daaraan behoefte hebben. Hoofdstuk II van het regeringsbesluit had betrekking op directe subsidies, hoofdstuk III op rentesubsidies, hoofdstuk IV op steun voor woningbouw en gemeenschappelijke regels omtrent op jongeren gerichte steun om een eerste woning aan te schaffen en rentesubsidies, en hoofdstuk V op rentesubsidies voor gemeenten.

Volgens artikel 24, lid 1, van hoofdstuk VII van het regeringsbesluit werden het toekennen en uitbetalen van leningen als bedoeld in de hoofdstukken II tot en met VI, het bepalen van de aflossingen en subsidies en het afrekenen daarvan in de centrale begroting door kredietinstellingen verricht, ongeacht de bouwer (of opdrachtgever) en verkoper. **[Or. 2]**

Op grond van de bevoegdheden die zijn toegekend in artikel 24, lid 15, van het regeringsbesluit, hebben het Ministerie van Lokaal Bestuur, de Hongaarse Schatkist en verzoekster op 15 september 2008 een lastgevingsovereenkomst gesloten. Volgens punt 1 van hoofdstuk I van de overeenkomst draagt het Ministerie van Lokaal Bestuur de kredietinstelling op de afrekening van de woonsubsidies van de overheid overeenkomstig het bepaalde in de lastgevingsovereenkomst en het besluit financieel af te wikkelen. Hoofdstuk II van de lastgevingsovereenkomst legt de wijze van verrekening tussen de partijen vast.

Verzoekster heeft verweerder verschillende malen tevergeefs verzocht zijn uit de lastgevingsovereenkomst voortvloeiende verplichtingen met betrekking tot het derde kwartaal van 2009 en de daaropvolgende kwartalen na te komen. Verweerder weigerde daaraan te voldoen op grond van artikel 25/C van regeringsbesluit nr. 12/2001 van 31 januari 2001, zoals gewijzigd bij artikel 10 van regeringsbesluit nr. 257/2011 van 6 december 2011, volgens hetwelk geen uitvoering van de in artikel 25, leden 1 en 2, opgenomen verplichting tot terugbetaling door de overheid, kan worden verlangd wanneer het gaat om leningen die op of na 1 mei 2004 zijn afgesloten.

In haar verzoekschrift heeft verzoekster gevorderd dat de rechter verweerder zou veroordelen tot betaling van 1 261 506 204 HUF, vermeerderd met rente, en dat verweerder zou worden verplicht zich daar niet tegen te verzetten. Volgens verzoekster heeft de overheid de uitvoering van de overeenkomst onmogelijk gemaakt door de op artikel 25/C van regeringsbesluit nr. 12/2001 van 31 januari 2001 betrekking hebbende regeling te hebben vastgesteld, hetgeen er tevens toe heeft geleid dat de gehele overeenkomst is beëindigd. Bijgevolg moet er voor de geleverde diensten tussen de partijen afrekening plaatsvinden overeenkomstig artikel 479, lid 3, van het Hongaarse Burgerlijk Wetboek.

In hun verzoekschrift hebben verweerder en verweerder geconcludeerd tot afwijzing van de vordering. Zij menen dat er sinds de toetreding [van Hongarije] tot de Europese Unie geen aanspraak meer kan worden gemaakt op de betrokken terugbetaling aangezien dat in strijd zou zijn met artikel 107, lid 1, VWEU, daar het om verboden staatssteun gaat. Zij voeren daarnaast ook aan dat de wijziging van het regeringsbesluit niet tot beëindiging van de lastgevingsovereenkomst heeft geleid.

De Fővárosi Törvényszék heeft in eerste aanleg verzoeksters vordering bij uitspraak nr. 15.G.41.407/2012/9 afgewezen.

De Fővárosi Ítéltábla (hof van beroep van de hoofdstad) heeft in tweede aanleg de beslissing van de rechter in eerste aanleg bij beschikking nr. 4.Pf.20.178/2013/7 vernietigd en de rechter in eerste aanleg bevolen de zaak opnieuw te behandelen en opnieuw uitspraak te doen. In de motivering van zijn beschikking heeft de Fővárosi Ítéltábla verklaard dat de Schatkist bevoegd is

verweerder, de Hongaarse Staat, in rechte te vertegenwoordigen, zodat de minister van Nationale Economie in eerste aanleg niet gerechtigd was tot het afleggen van juridisch bindende verklaringen namens verweerder. De verklaringen van de minister konden dus geen rechtsgevolgen hebben.

Voorts wees de Fővárosi Ítéltábla erop dat het gerechtvaardigd kon zijn om na te gaan of het aan de orde zijnde soort subsidie overeenkomstig artikel 107, leden 2 en 3, VWEU met de interne markt verenigbaar is (omissis).

Naar aanleiding van de nieuwe behandeling van de procedure in eerste aanleg verzoekt verzoekster dat een prejudiciële vraag wordt gesteld aan het Hof van Justitie (omissis).

Als reden daarvoor voert zij aan dat de rechterlijke instanties van de lidstaten bevoegd zijn om te oordelen of een soort subsidie kan worden aangemerkt als staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU. Of het soort subsidie overeenkomstig artikel 107, leden 2 en 3, verenigbaar is met de interne markt, kan echter uitsluitend worden beoordeeld door de Europese Commissie en het Hof van Justitie. **[Or. 3]** Haars inziens heeft ook de Fővárosi Ítéltábla dit willen aangeven in beschikking nr. 4.Pf.20.178/2013/7. Volgens verzoekster kan, indien de [Fővárosi] Törvényszék van oordeel is dat de betrokken overheidsgarantie onder artikel 107, lid 1, VWEU valt, de zaak pas worden afgedaan nadat aan het Hof van Justitie is gevraagd of de betrokken overheidsgarantie op grond van het gemeenschapsrecht verenigbaar is met de interne markt, gelet op de in artikel 107, lid 2, sub a, VWEU opgenomen uitzondering voor steunmaatregelen van sociale aard en de omstandigheid dat de ontvangers van het aan de orde zijnde soort subsidie geen kredietinstellingen, maar particulieren zijn. Als het aan de orde zijnde soort subsidie met de interne markt verenigbaar is, moet het verweer dat door verweerder en verweerster wordt gevoerd, volgens verzoekster ongegrond worden verklaard.

Verzoekster merkt ook op dat de lidstaten volgens artikel 108, lid 3, VWEU de Commissie op de hoogte dienen te stellen van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen. De betrokken lidstaat kan de voorgenomen maatregel niet tot uitvoering brengen voordat de Commissie een eindbeslissing heeft genomen. Blijkens de informatie waarover verzoekster beschikt, is dergelijke informatie niet voorhanden wat betreft de betrokken overheidsgarantie, die werd verleend en later werd ingetrokken zonder een beslissing daaromtrent van de Commissie. Volgens de richtsnoeren van de Commissie mag staatssteun ook zonder de toestemming van de Commissie wettig ten uitvoer worden gelegd, bijvoorbeeld wanneer het gaat om zogenaamde bestaande steun. Daaronder valt onder andere steun die reeds vóór de toetreding van de lidstaat tot de Europese Unie bestond. In artikel 1, sub b-i, van verordening (EG) nr. 659/1999 wordt bestaande steun gedefinieerd als alle steun die voor de inwerkingtreding van het Verdrag in de respectieve lidstaat bestond, dat wil zeggen steunregelingen en individuele steun die vóór de inwerkingtreding van het Verdrag tot uitvoering zijn

gebracht en die na de inwerkingtreding nog steeds van toepassing zijn. Volgens verzoekster is bij de betrokken overheidsgarantie duidelijk sprake van bestaande steun. Zij wijst erop dat volgens artikel 108, lid 1, VWEU de Commissie tezamen met de lidstaten de in die staten bestaande steunregelingen aan een voortdurend onderzoek onderwerpt. Blijkens verordening nr. 659/1999 ontvangt de Commissie van de betrokken lidstaat alle nodige informatie om in samenspraak met deze lidstaat de bestaande steunregelingen te kunnen onderzoeken. Indien de Commissie van mening is dat een steunregeling niet langer verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, stelt zij de lidstaat van haar eerste oordeel in kennis en stelt zij dienstige maatregelen voor. Verzoekster beschikt niet over informatie waaruit blijkt dat de betrokken overheidsgarantie ooit door de Europese Commissie is onderzocht. Gelet op het voorgaande, moet volgens haar worden nagegaan of een lidstaat bevoegd is (omissis) een steunregeling als verboden staatssteun aan te merken en met terugwerkende kracht in te trekken zonder dat er sprake is van een beslissing of advies daaromtrent van de Commissie.

Verweerder en verweerster verzoeken dat afwijzend wordt beslist op het verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag. Zij stellen dat artikel 25/C van regeringsbesluit nr. 12/2011 van 31 januari 2011 moest worden ingevoerd vanwege artikel 107, lid 1, VWEU, dat, doordat het rechtstreekse werking heeft, zonder meer uitsluit dat de betrokken garantie wordt verleend, aangezien het om verboden staatssteun gaat.

De Fővárosi Törvényszék is van oordeel dat in de onderhavige zaak het geschil tussen partijen niet kan worden beslecht zonder de uitlegging van het gemeenschapsrecht.

Verweerder en verweerster baseren hun verweer op het feit dat de betrokken overheidsgarantie als verboden staatssteun kan worden aangemerkt sinds 1 mei 2004, het tijdstip waarop Hongarije tot de Europese Unie is toegetreden. Mocht uit de uitlegging blijken dat de betrokken garantie geen verboden staatssteun is of anderszins kan worden aangemerkt als met de interne markt verenigbare staatssteun, dan zou het kunnen zijn dat verweerder deze heeft ingetrokken zonder dat daarvoor een rechtsgrondslag in het gemeenschapsrecht bestond. Het **[Or. 4]** Hof van Justitie is bevoegd te beoordelen of het aan de orde zijnde soort subsidie overeenkomstig artikel 107, leden 2 en 3, VWEU verenigbaar is met de interne markt.

Boedapest, 30 juli 2013

(omissis) [ondertekeningen en stempel]